

**PM 2004 RVIII (Dnr 304-3305/2004)**

**Stadens gemensamma ansökan till länsstyrelsen om bidrag till lokal naturvård**

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Stadens gemensamma ansökan till länsstyrelsen i Stockholm om bidrag till lokal naturvård godkänns. Stadens ansökan omfattar tre delprojekt med en bidragssumma om 1,205 mnkr.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

**Föredragande borgarrådet Viviann Gunnarsson** anför följande.

*Bakgrund*

Regeringen har beslutat om en satsning på lokal och kommunal naturvård genom ett särskilt program för åren 2004-2006. Satsningen tar sin utgångspunkt i regeringens skrivelse "En samlad naturvårdspolitik" (2001/02:173). Där understryks vikten av en integrering av naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård.

Grundtanken med satsningen är att lokal och kommunal naturvård skall stimuleras genom statsbidrag (högst 50 %) till naturvårdsprojekt som bygger på lokala initiativ och delaktighet. Första ansökningstillfället är i september 2004. Nya ansökningstillfällen kommer att ges under våren 2005 och våren 2006.

*Ärendets beredning*

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret. Miljöförvaltningen har sammankallat en arbetsgrupp för att handlägga ansökningarna, bistå förvaltningarna och göra en bedömning av inkomna ansökningar till det första ansökningstillfället. Arbetsgruppen har bestått av tjänstemän från Östermalms stadsdelsförvaltning, miljöförvaltningen och gatu- och fastighetskontoret.

Ansökningar har inkommit från Östermalms stadsdelsförvaltning, Farsta stadsdelsförvaltning och Skärholmens stadsdelsförvaltning. Flera andra förvaltningar har uppmärksammat bidragsmöjligheten men bedömt att tiden har varit för kort för att hinna med någon ansökan till det första ansökningstillfället.

Två av de föreslagna projekten kräver motfinansiering från miljömiljarden och kompetensfonden. Beroende på kommande beslut från dessa medelsfonder kan ett eller flera av projekten dras tillbaka om stadens motfinansiering alltså inte tillstyrks.

*Mina synpunkter*

Det är positivt med regeringens satsning på lokal och kommunal naturvård där vikten av en integrering av naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård understryks. Det är också positivt att staden redan till det första ansökningstillfället lämnar in en ansökan som

bygger på tre projekt. Till kommande ansökningsomgångar bör staden arbeta för att få fram ännu fler ansökningar.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Stadens gemensamma ansökan till länsstyrelsen i Stockholm om bidrag till lokal naturvård godkänns. Stadens ansökan omfattar tre delprojekt med en bidragssumma om 1,205 mnkr.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 2 september 2004

VIVIANN GUNNARSSON

**Borgarrådsberedningen** tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

**Särskilt uttalande** gjordes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m) enligt följande.

Det är förstås angeläget att staden nyttjar de möjligheter som finns att få finansiering för angelägna naturvårdsprojekt. Vad som inte framgår tydligt är frågan om det är staden som är den naturliga utföraren av de olika projekten eller om det inte borde vara lokala aktörer eller andra intressenter som borde genomföra projekten samt hur den medborgerliga efterfrågan på projektinnehållet ser ut.

## ÄRENDET

### *Bakgrund*

Regeringen har beslutat om en satsning på lokal och kommunal naturvård genom ett särskilt program för åren 2004-2006. Där understryks vikten av en integrering av naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård. Lokal och kommunal naturvård skall stimuleras genom statsbidrag (högst 50 %) till naturvårdsprojekt som bygger på lokala initiativ och delaktighet. Första ansökningstillfället är i september 2004.

### *Ärendets beredning*

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret. Miljöförvaltningen har sammankallat en arbetsgrupp för att handlägga ansökningarna.

Ansökningar har inkommit från Östermalms stadsdelsförvaltning, Farsta stadsdelsförvaltning och Skärholmens stadsdelsförvaltning. Flera andra förvaltningar har uppmärksammat bidragsmöjligheten men bedömt att tiden har varit för kort för att hinna med någon ansökan till det första ansökningstillfället.

**Stadsledningskontorets** tjänsteutlåtande den 25 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

### **Bakgrund**

Regeringen har beslutat om en satsning på lokal och kommunal naturvård genom ett särskilt program för åren 2004-2006 som föreslås omfatta totalt 300 Mkr. Satsningen tar sin utgångspunkt i regeringens skrivelse "En samlad naturvårdspolitik" (2001/02:173). Där understryks vikten av en integrering av naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård.

Grundtanken med satsningen är att lokal och kommunal naturvård skall stimuleras genom statsbidrag (högst 50 %) till naturvårdsprojekt som bygger på lokala initiativ och delaktighet. Första ansökningstillfället är i september 2004. Nya ansökningstillfällen kommer att ges under våren 2005 och våren 2006. Kommunen kan söka bidrag för åtgärder som inryms inom följande kategorier:

**Kunskapsuppbyggnad**, t.ex. inventeringar av naturtyper, värdefulla naturområden eller arter.

**Framtagande av underlag**, som t.ex. kommunala naturvårdsprogram, åtgärdsprogram för biologisk mångfald och underlag till bildande av kommunala natur- och kulturresevat.

**Processen kring arbetet med områdesskydd**, t.ex. kostnader för värdering, förhandling, gränsmarkeringar och framtagande av skötselplan. Dock inte markåtkomst, dvs. köpeskilling eller inträngsersättning.

**Vård och förvaltning** av områden, naturtyper eller arter, inklusive åtgärder som syftar till att främja friluftsliv i natur- och kulturmiljöer. Det kan handla om spänger, stigar, gömslen, fågeltorn eller dylikt som syftar till att öka besökarens upplevelser i ett område. Redan pågående skötsel, t.ex. årlig slåtter eller bete, är inte bidragsberättigat. Inte heller kan kommunen söka bidrag för att starta stiftelser eller fonder.

**Restaurering** av områden, naturtyper eller bestånd av arter. Även nyskapande av naturmiljöer och återetablering av arter kan vara bidragsberättigat men detta får inte göras på bekostnad av befintliga naturvärden.

**Information, folkbildning och annan kunskapsspridning**, vilket kan vara naturskoleverksamhet, naturguidning, studiecirklar, informationstavlor och foldrar om natur- och kulturmiljövärden i kommunen, information till invandrare o.dyl.

Länsstyrelsens ska informera kommuner och lokala aktörer om satsningen och möjligheten att söka bidrag samt stödja kommunerna i deras arbete med ansökan. Det är också Länsstyrelsen

som beslutar om vilka projekt som skall erhålla bidrag och meddelar i beslutet vilka villkor som skall gälla.

### **Ansökningsförfarandet**

På uppdrag av stadsledningskontoret har miljöförvaltningen sammankallat en arbetsgrupp för att handlägga ansökningarna, bistå förvaltningarna och göra en bedömning av inkomna ansökningar till det första ansökningstillfället. Arbetsgruppen har bestått av tjänstemän från Östermalms stadsdelsförvaltning, miljöförvaltningen och gatu- och fastighetskontoret.

### **Bedömningsgrunder**

Arbetsgruppen har utifrån Naturvårdsverkets handledning "Vägledning för bidrag till lokal och kommunal naturvård" (Rapport 5359) primärt granskat att ansökningarna fyller de krav som ställs. Arbetsgruppen har bedömt projektens direkta och indirekta miljönytta. I bedömningen har ingått dels hur åtgärderna bidrar till att lokala och nationella miljömål uppfylls, dels hur projekten medför positiva effekter för naturvärden, friluftslivet och kulturmiljövärden.

### **Inkomna ansökningar**

Ansökningar har inkommit från Östermalms stadsdelsförvaltning, Farsta stadsdelsförvaltning och Skärholmens stadsdelsförvaltning. Flera andra förvaltningar har uppmärksammat bidragsmöjligheten men bedömt att tiden har varit för kort för att hinna med någon ansökan till det första ansökningstillfället.

### **Friställning av ekar på Södra Djurgården**

På Södra Djurgården inom Östermalms stadsdelsområde finns ett av Sveriges mest värdefulla ekbestånd. För att detta ska finnas kvar för framtida generationer krävs att man friställer yngre ekar så att de utvecklas till de stora, solbelysta träd som är mest värdefulla för eklevande insekter. Östermalms stadsdelsförvaltning vill söka pengar för kartläggning av lämpliga träd, dokumentation av dessa i en databas och upprättande av skötselplan, samt för att initialt kunna röja fram cirka 150 träd. Man beräknar att kunna matcha den summa man söker med egna medel. Sökt anslag från staten till kommunal naturvård är 100 tkr. Förvaltningen av projektet kommer att integreras i Östermalms stadsdelsförvaltning skötsel av park- och naturmark.

*Arbetsgruppens bedömning (deltagaren från Östermalms stadsdelsförvaltning deltog inte i bedömningen):* Åtgärden återfinns bland Naturvårdsverkets åtgärds kategorier ett, två och fem. Projektet är i linje med förslag i rapporten "Biologisk utveckling av Stockholm" (MHN 2003-11-25) och anknyter till de båda nationella miljö kvalitetsmålen "Levande skogar" och "Ett rikt odlingslandskap" samt stadens miljömål för Ekologisk planering och skötsel. Den direkta naturvårdsnyttan är stor då de värdefulla ekmiljöerna i Mellan- och södra Sverige har ett av sina kärnområden på Södra Djurgården. Att vårda och bevara Södra Djurgårdens ekbestånd är centralt för bevarande av flora och fauna knutna till ek, samt bidrar till att vårda höga kulturvärden. Projektet bidrar till att ekbeståndet utvecklas väl och att nya generationer av lämpliga träd ersätter de som så småningom har spelat ut sin roll.

### **Farsta naturskola**

Farsta stadsdelsförvaltning söker bidrag till att starta och driva naturskola under två läsår. Målet är 7000 elevbesök per år och syftet med verksamheten är att öka kunskaperna om natur, miljö och ekologi hos barn, ungdom och lärare, samt att motivera till ett ökat friluftsliv. För att verksamheten ska komma till stånd krävs att bidrag från Kompetensfonden i Stockholms stad samtidigt beviljas. Sökt anslag från staten till kommunal naturvård är 905 tkr. Projektet kommer att i slutskedet utvärderas av stadsdelsförvaltningen för bedömning av eventuell fortsatt verksamhet.

*Arbetsgruppens bedömning:* Verksamheten finns bland de åtgärder man kan söka för enligt kategori sex. Projektet bidrar till ett flertal av de nationella miljö kvalitetsmålen kan uppfyllas samt överensstämmer med stadens miljömål för Ekologisk planering och skötsel. Projektet har ett högt mål för antalet besök. Målet bedöms vara realistiskt då stadsdelsförvaltningen har erfarenheter från tidigare naturskoleinriktad verksamhet. Åtgärden innebär indirekt

naturvårdsnytta genom att kunskap sprids om naturen, vilket kan bidra till att väcka engagemang för natur- och miljöfrågor. Detta är mycket värdefullt då det på sikt bedöms medföra stor naturvårdsnytta.

#### **Sätraskogens naturreservat - information och kunskapsspridning**

Bakgrunden till denna projektansökan är att Skärholmens stadsdelsförvaltning hoppas på att kunna öppna ett naturrum i anslutning till Sätraskogens naturreservat. Stadsdelsförvaltningen söker här bidrag för att bygga upp en utställning, vilken kan användas fristående eller som en del av eventuellt framtida naturrum. Utställningen kommer att behandla natur, miljö och allemansrätten. Dessutom gäller ansökan att utarbeta ett kompletterande utbildningsmaterial för barn i olika åldersgrupper. För att finansiera utställningen och utbildningsmaterialet krävs samtidigt att pengar från Miljömiljarden i Stockholms stad beviljas projektet. Sökt anslag från staten till kommunal naturvård är 200 tkr.

*Arbetsgruppens bedömning:* Verksamheten finns bland de åtgärder man kan söka för enligt kategori sex. Projektet bidrar till att ett flertal av de nationella miljökvalitetsmålen kan uppfyllas samt överensstämmer med stadens miljömål för Ekologisk planering och skötsel. Att informera om lokala natur- och kulturvärden ökar hemkänslan och ger en förståelse för hur man bör sköta och nyttja området. Samtidigt kan ett miljöengagemang väckas om man börjar att reflektera över sin egen närnatur. Det är bra att ha målpunkter i det blivande naturreservatet som lockar ut besökare som inte är vana att vistas i större naturområden. Åtgärden innebär indirekt naturvårdsnytta genom att kunskap sprids om naturen, vilket kan bidra till att väcka engagemang för natur- och miljöfrågor. Detta är mycket värdefullt då det på sikt bedöms medföra stor naturvårdsnytta.

#### **Stadsledningskontorets synpunkter**

Stadsledningskontoret delar arbetsgruppens uppfattning att stadens ansökan om medel till lokal och kommunal naturvård skall bestå av projekt från Farsta, Skärholmen och Östermalms stadsdelsförvaltningar. Totalt ansöker staden om 1,205 mnkr från länsstyrelsen i Stockholm fördelat på de tre projekten enligt projektbeskrivning ovan.

Stadsledningskontoret konstaterar vidare att två av de föreslagna projekten kräver motfinansiering från miljömiljarden och kompetensfonden. Beroende på kommande beslut från dessa medelsfonder kan ett eller flera av projekten dras tillbaka om stadens motfinansiering alltså inte tillstyrks.